

Een Toekomst Binnen Europa

Maurits Malmberg

Algemene gegevens

Titel: Een toekomst binnen Europa

Ter attentie van: Dhr. Lambert van Nistelrooij

Gegevens trainee: M. Malmberg

Voorwoord

Voor u ligt het resultaat van mijn traineeship in Brussel waar onderzoek is gedaan naar de mogelijke keuze betreffende de status van Aruba binnen de Europese Unie.

Voor de totstandkoming van dit rapport, alsmede voor de onvergetelijke ervaring, wil ik graag een aantal mensen bedanken. Op de eerste plaats wil ik mijn coach, de heer Lambert Van Nisterooij lid van het Europees Parlement, bedanken voor de goede begeleiding tijdens mijn onderzoek. Ik ben hem zeer dankbaar dat hij mij de mogelijkheid heeft geboden mijn onderzoek bij het Europees Parlement uit te voeren. Tevens heeft hij aan het einde van mijn traineeship een bezoek gebracht aan Aruba. Dit bezoek vormt een integraal onderdeel van mijn werk in het Europees Parlement in de tweede helft van 2010.

Vervolgens bedank ik de collega's van het Europees Parlement die hun ervaren blik hebben geworpen op mijn rapport en op die manier mij andere inzichten hebben getoond.

Tot slot gaat mijn dank uit naar de minister-president van Aruba, de heer Mike Eman. Met zijn hulp heb ik de juiste insteek voor mijn onderzoek kunnen vinden teneinde het gewenste resultaat te bereiken.

Graag ontvang ik uw reactie op dit rapport. Ik hoop dat hiermee het debat over de relatie Aruba- EU een nieuwe impuls krijgt.

Maurits Malmberg

Brussel, 1 februari 2011

Samenvatting

Sinds november 2009 heeft Aruba een nieuwe regering, een regering met ambitieuze en innovatieve plannen voor in de toekomst.

De regering onder leiding van minister-president Mike Eman is van mening dat de relatie van Aruba en Europa niet optimaal is en dat hier zo snel mogelijk verbetering in moet komen. Om dit te bewerkstelligen heb ik de mogelijkheden op een rij gezet.

In deze rapportage wordt een beschrijving gegeven van de huidige relatie van Aruba met de Europese Unie, de ontwikkeling binnen het Koninkrijk der Nederlanden en ook de mogelijkheden voor Aruba binnen de Europese Unie.

De verkenning werd verricht aan de hand van bestaande literatuur en interviews met verschillende actoren die betrokken zijn bij regio's buiten het Europese vasteland. Tevens heeft Lambert van Nistelrooij, Europarlementariër (CDA) eind 2010 een bezoek gebracht aan Aruba. De foto's van dit bezoek zijn in dit verslag verwerkt, alsmede zijn lecture aan de Universiteit van Aruba.

Geconcludeerd kan worden dat de huidige relatie van Aruba en Europa niet deugt en dat er op korte termijn verandering in moet komen. Om hieraan richting te geven sluit het rapport af met vijf concrete aanbevelingen aan de hand waarvan deze verandering kan worden aangepakt.

- Informatie vergaren en verstrekken
- Goed identificeren van minnen en plussen
- Steun zoeken in Koninkrijksverband voor Arubaanse voorstellen
- Steun zoeken buiten het Koninkrijk
- Aruba moet kunnen beschikken over een team van deskundigen die het beleid kunnen voorbereiden en uitvoeren.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting	4
Hoofdstuk 1 Inleiding	6
1.1 Aanleiding en probleemstelling	6
1.1.1 Projectdoelstelling	6
1.1.2 Hoofd- en deelvragen	7
1.2 Leeswijzer	7
Hoofdstuk 2 Aruba	8
2.1 Aruba en EU	8
2.1.1 Ontwikkelingen binnen de Koninkrijk der Nederlanden	9
Hoofdstuk 3 LGO en UPG	10
3.1 Land en Gebieden Overzee (LGO)	11
3.2.1 Kansen en Baten LGO's	12
3.2 Ultaperifere Gebieden (UPG)	14
3.2.1 De ultraperifere gebieden van de EU, zoals bepaald in art 349	15
3.2.2 Kansen en Baten UPG	17
3.2.3 Cohesiebeleid	17
Hoofdstuk 4 Madeira	19
4.1 Madeira een succesvol UPG	19
4.1.1 Kansen en Baten Madeira	20
Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen	21
5.1 Conclusies	21
5.2 Aanbevelingen	21
Bron Vermelding:	24
Bijlage 1	25

Hoofdstuk 1 Inleiding

Aruba is onderdeel van het Koninkrijk der Nederlanden en aldus onderdeel van een lidstaat van de Europese Unie. Arubaanse burgers met een Nederlandse nationaliteit, het overgrote deel van de Arubaanse bevolking, hebben ook het burgerschap van de Europese Unie.

In de Arubaanse visie dienen zowel het Koninkrijk der Nederlanden als de Europese Unie te functioneren als strategische partnerschappen. Dit geldt in de relatie vis-à-vis de overige delen van het Koninkrijk als vis-à-vis de Europese Unie en er dient gezocht te worden naar een meerwaarde, een win-winsituatie, voor alle betrokkenen.

Aruba wil zich zowel in Koninkrijksverband als in EU-verband daar actief voor inzetten. Aruba ziet het beleid ten aanzien van de Europese Unie dan ook als complementair aan het beleid ten aanzien van het Koninkrijk.

Teneinde de Arubaanse inzet bij de beraadslagingen te bepalen dient een poging te worden ondernomen om de elementen, die voor Aruba relevant zijn, in een strategisch partnerschap met de Europese Unie te identificeren. Daarbij gaat het dus om het vaststellen van onderwerpen waar samenwerking in Europese Unie-verband meerwaarde zal opleveren, meerwaarde zowel voor Aruba als voor de Europese Unie. Er dienen ten aanzien van die beraadslagingen uitgangspunten te worden geformuleerd en aanbevelingen te worden gedaan.

Er kunnen immers ook obstakels zijn die de positie van Aruba bij de beraadslagingen kunnen schaden en welke dus zo spoedig mogelijk weggenomen moeten worden.

1.1 Aanleiding en probleemstelling

De Arubaanse regering is van oordeel dat de huidige relatie tussen Aruba en de EU niet voldoet. Er is nu sprake van een LGO-isolement en niet van een vitale strategische partnerschapsrelatie tussen Aruba en de EU. Er is geen sprake van een win-winsituatie waarbij de samenwerking zowel voordelen voor Aruba als voor de EU oplevert. Ook de Europese Unie en Nederland vinden dat de huidige LGO-status niet veel voorstelt. De vraag is wat tussen nu en 2014 gedaan moet worden om de door Aruba beoogde relatie met de Europese Unie te realiseren. Aruba kan volstaan met het handhaven van het zwakke LGO-regime, dan wel kiezen voor een intensivering in de vorm van de UPG-status.

1.1.1 Projectdoelstelling

Aan de hand van voorgaande probleemschets kan de volgende doelstelling voor het onderzoek geformuleerd worden:

Het geven van een verheldering op het traject dat kan leiden tot de door Aruba beoogde relatie met de Europese Unie, te weten LGO-status dan wel de UPG-status.

1.1.2 Hoofd- en deelvragen

Naar aanleiding van de projectdoelstelling worden onderstaand de centrale vraag en deelvragen geformuleerd. De deelvragen bieden de mogelijkheid dieper op de verschillende onderdelen in te gaan. Deze deelvragen dienen gezamenlijk antwoord te geven op de centrale vraag.

Hoofdonderzoeksvraag:

'Welk traject tussen de LGO-status en de UPG-status kan leiden tot de door Aruba beoogde relatie met de Europese Unie?'

Deze hoofdvraag zal worden beantwoord aan de hand van 4 deelvragen:

1. Hoe is de huidige relatie tussen Aruba en de Europese Unie?
2. Wat zijn de mogelijkheden voor Aruba binnen de Europese Unie?
3. Welke voorbeelden kan Aruba als richtlijn gebruiken?
4. Welke maatregelen kunnen getroffen worden om de verandering in relatie tussen Aruba en de Europese instellingen gang te zetten?

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de huidige relatie tussen Aruba en de EU beschreven.

In hoofdstuk 3 staan de mogelijkheden voor Aruba binnen de EU.

In hoofdstuk 4 wordt het succes van Madeira beschreven.

In hoofdstuk 5 worden de conclusies en aanbevelingen gegeven. In de bijlage treft u aanvullende informatie aan, alsmede de kernpunten uit de gesprekken met sleutelfiguren in Brussel en de inleiding van Lambert van Nistelrooij aan de Universiteit van Aruba.

Hoofdstuk 2 Aruba

Aruba is gelegen aan de noordkust van Zuid-Amerika vlak voor Venezuela. In 1636 werd Aruba gekoloniseerd door Nederland en tot heden is Aruba een partner in het Koninkrijk der Nederlanden. De economie van het eiland heeft in 1824 een enorme impuls gekregen door de ontdekking van fosfaat, goud en Aloë Vera, dat goed gedijt in het warme klimaat van Aruba. Maar echte welvaart was er niet tot 1924, toen de vestiging van de olieraffinaderij LAGO EXXON werd geopend. Tijdens de Tweede Wereldoorlog was Aruba wereldberoemd door zijn olieraffinaderij omdat het qua productie een van de grootste ter wereld was gedurende deze periode. Deze olieraffinaderij was de grootste werkgever op Aruba en met de sluiting van de raffinaderij in 1985 ontstond er een massale crisis. Aruba moest zien aan een nieuwe bron van inkomsten te komen om de economie weer op peil te brengen¹.

De regering van Aruba ging zich concentreren op toerisme dat sinds het sluiten van de raffinaderij de belangrijkste bron van inkomsten is geworden. Aruba is door het toerisme gegroeid tot een welvarend land. De werkloosheid is laag en het inkomen per hoofd van de bevolking is een van de hoogste in het Caribische gebied (ca. € 17.000). Toerisme is voor Aruba een goede bron van inkomsten maar tegelijkertijd is het toerisme instabiel (economische crisis / Natalee Holloway) en heeft geen toekomstige zekerheid.

2.1 Aruba en EU

De wereld globaliseert. Dat schept nieuwe gevaren (economische crisis, moeilijke relatie met Venezuela) voor kleine eilanden in het Caribische gebied zoals Aruba. Maar de globalisering schept ook nieuwe kansen (integratie EU). In de Arubaanse visie hebben wij elkaar in het Koninkrijk nodig om de nieuwe gevaren te trotseren en ook om de nieuwe kansen te kunnen benutten. De Arubaanse regering denkt ook in grotere kaders. Aruba moet niet alleen in Koninkrijksverband functioneren maar ook optimaal gebruik maken van de nieuwe mogelijkheden die de Europese Unie biedt.

De Arubaanse regering heeft in Koninkrijksverband al diverse keren naar voren gebracht dat Aruba streeft naar restaureren van de onderlinge verhoudingen binnen het Koninkrijk evenals uitdiepen van de huidige relatie van Aruba met de Europese Unie². Wat betreft het Koninkrijk gaat het overigens in de Arubaanse visie niet zo zeer om wijzigingen in de staatkundige verhoudingen, maar meer om een herbezinning over de politieke opstelling van de Koninkrijkspartners tegenover elkaar.

¹ <http://www.historiadiaruba.aw>

² De herdefiniëring van het Koninkrijk A.G. Croes

Aruba heeft alle middelen om een strategische partner te worden gezien de ligging (aan de noordkust van Zuid Amerika), stabiele politieke situatie en economie. In de Arubaanse visie dient er een omslag te komen in de traditionele relatie. Er moet in de toekomst bewust gezocht worden naar gelijkwaardigheid van de Koninkrijkspartners. Het Koninkrijk moet een bondgenoot worden. Aruba ziet het beleid ten aanzien van de Europese Unie als complementair aan het beleid ten aanzien van het Koninkrijk. Zowel in de relatie met de overige delen van het Koninkrijk als met de Europese Unie dient gezocht te worden naar meerwaarde voor alle betrokkenen.

In de discussie over toekomstige vormgeving van betrekkingen tussen Aruba en de Europese Unie is de aandacht vooral uitgegaan naar de huidige Landen en Gebieden Overzee (LGO)

status en het alternatief van een status als Ultraperifere gebieden (UPG).

In de volgende hoofdstukken worden beide opties van LGO-status en UPG-status nader geanalyseerd, ze worden vergeleken op thematische basis waarbij er een advies wordt gegeven over de beste keuze.

2.1.1 Ontwikkelingen binnen de Koninkrijk der Nederlanden

Sinds 10 oktober 2010 bestaan de Nederlandse Antillen niet meer.³ De eilanden Curaçao en Sint Maarten gaan verder als zelfstandige landen (Status Aparte) binnen het Nederlandse Koninkrijk net als het eiland Aruba (dit sinds 1986). De eilanden Bonaire, Saba en Sint Eustatius (BES) worden vanaf de aangegeven datum bijzondere Gemeentes van Nederland. Met hun nieuwe status zijn de BES-eilanden officieel erkend als 'openbaar lichaam' van Nederland. Dit is geregeld in de Wet Openbare lichamen BES. Andere openbare lichamen zijn het Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen.

Voor de BES en ook voor Sint Maarten, Curaçao en Aruba geldt dat Nederland zich op het standpunt stelt dat de definitieve keuze voor LGO of UPG in 2013 genomen moet worden (het huidige LGO en UPG-regime loopt af op 31 december 2013) Voor de BES lijkt de stap van LGO naar de UPG-relatie met EU gemakkelijker omdat de BES in principe nu al de Nederlandse wetgeving wordt ingevoerd.

³ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/caribische-deel-van-het-koninkrijk>

Aan de andere kant wordt in de BES de Amerikaanse dollar als betaalmiddel ingevoerd en dus niet de Euro.

Voor wat betreft alle eilanden geldt dat het belangrijk is om na te gaan waar de uitzonderingen op de EU-regelgeving mogelijk zijn. De ultraperifere gebieden kennen verschillende uitzonderingen (per eiland soms verschillend). Waar uitzondering mogelijk is, hoeven de eilanden het betreffende deel van het EU acquis communautaire niet over te nemen.

Als er geen uitzondering mogelijk is, moeten de eilanden hun wetgeving aanpassen. Het is wel redelijk dat de eilanden daarvoor een bepaalde periode krijgen. Zo is het bijvoorbeeld bij de Canarische Eilanden gebeurd (een periode van tien jaar). Een belangrijk punt is dat ze nu uiteraard nog niet precies weten hoe het UPG (en het LGO-regime) voor de periode na 2013 eruit gaat zien. Een moeilijk punt is de munt. Zal de EU toestaan dat Aruba voor het UPG-status kiest zonder de Euro in te voeren? Alle huidige UPG hebben de Euro als betaalmiddel ingevoerd. (zie bijlage)

Hoofdstuk 3 LGO en UPG

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de termen 'landen en gebieden overzee' (LGO) en 'ultraperifere gebieden' (UPG). Dit raamwerk dient om meer begrip te krijgen over de betekenis van deze termen.

3.1 Landen en gebieden overzee (LGO)

De huidige relatie van de voormalige Nederlandse Antillen en Aruba met de EU staat in het teken van de associatie van de EU met de zogenaamde landen en gebieden overzee. Deze associatie heeft betrekking op de niet-Europese landen en gebieden die bijzondere betrekkingen onderhouden met de EU-lidstaten Nederland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Denemarken. Deze LGO's vallen buiten de algemene werkingssfeer van de Europese verdragen, maar kennen een bijzondere associatie met de EU vanwege hun band met één van de lidstaten. Het doel van de associatie is het bevorderen van de economische en sociale ontwikkeling van de LGO en het tot stand brengen van nauwe economische betrekkingen met de EU. Er is dan ook geen enkele reden om eraan te twijfelen dat de bijzondere associatie van de EU met de LGO behouden zal blijven zolang er niet-Europese landen en gebieden zijn met een bijzondere band met een van de EU-lidstaten.

In totaal zijn er twintig LGO's die verbonden zijn met Denemarken, Frankrijk Nederland en Groot Brittannië (zie figuur 1). De bewoners van deze landen en gebieden zijn EU-burgers, maar LGO zijn geen deel van EU en het *acquis communautaire* is er niet geldig.

Lijst van LGO's

Caraïben	Stille Oceaan	Indische Oceaan
Aruba (NED) Bermuda (GBR) Britse Maagdeneilanden (GBR) BES Eilanden (NED) Curaçao (NED) Sint Maarten (NED) Anguilla (GBR) Kaaimaneilanden (GBR) Turks- en Caicoseilanden (GBR) Montserrat (GBR) Saint-Barthélemy (FR)	Nieuw-Caledonië (FR) Frans-Polynesië (FR) Wallis en Futuna (FR) Pitcairneilanden (GBR)	Brits Indische Oceaanterritorium (GBR) Mayotte (FR)
Noord Atlantisch	Zuid Atlantisch	
Saint-Pierre en Miquelon (FR) Groenland (DEN)	Brits Antarctisch Territorium (GBR) Falklandeilanden (GBR) Zuid-Georgia en de Zuidelijke Sandwicheilanden (GBR) Sint-Helena (GBR) Franse Zuidelijke en Antarctische Gebieden (FR)	

Figuur 1: Lijst van LGO⁴

⁴ <http://www.octassociation.org/>

3.2.1 Kansen en Baten LGO status

De landen en gebieden overzee liggen in min of meer afgelegen geografische gebieden overal ter wereld. Hoewel de LGO zich buiten de buitengrenzen van de EU bevinden, wijzen de LGO en de lidstaten, waartoe zij behoren, vaak op het strategische belang van de LGO als de 'uiterste grenzen van Europa' of 'voorposten van de EU', juist omdat zij deel uitmaken van, of in ieder geval nauwe banden hebben met een EU-lidstaat.

Afstemming met permanente vertegenwoordiger van de regering op Aruba dhr. Rob Vermaat, Oranjestad

In het Caribische gebied en de Stille en Indische Oceaan zijn de LGO buurlanden van ACS-staten (landen in Afrika, het Caribische gebied en Stille Oceaan). Sommigen van deze LGO, zoals de Franse ultraperifere gebieden in het Caribische gebied en de Stille Oceaan, beschikken over nuttige kennis die in de buurlanden niet altijd aanwezig is en die

met die landen zou kunnen worden gedeeld. De LGO zouden ook actief kunnen bijdragen aan het op zo ruim mogelijke schaal promoten in hun regio van de "Europese" waarden die zij delen.

Het idee is geopperd om in de LGO centra van ervaring en expertise op zetten, zodat deze LGO beter kunnen functioneren als bruggenhoofd tussen de EU en de regio waar zij liggen. Voorbeelden hiervan kunnen zijn de tenuitvoerlegging en bevordering van strenge normen op het gebied van milieu, de rechtsstaat, goed bestuur, eerbiediging van de mensenrechten en bevordering van goede nabuurschapsbetrekkingen, dan wel de beginselen van de markteconomie, innovatie en duurzame ontwikkeling.

Van belang zijn ook de ecologische rijkdom en de uiteenlopende klimatologische omstandigheden in de LGO, die veel mogelijkheden bieden voor onderzoek. Dit is reeds gebleken in Frans-Polynesië, waar wetenschappelijke projecten worden uitgevoerd met medewerking van onderzoeksinstituten uit Frankrijk en de Verenigde Staten. De LGO hebben herhaaldelijk gewezen op de rol die zij zouden kunnen spelen als bruggenhoofd voor de concurrentie tussen de EU en de regio's waarin de LGO liggen.

De Europese Commissie heeft daar positief op gereageerd. Dit impliceert echter intensievere samenwerking binnen die regio's en met de EU, effectieve overdracht van kennis en invoering van strenge normen. Hoewel het besluit wel bepalingen bevat die regionale samenwerking tussen de LGO en hun buurlanden (UPG, ACS-staten en andere derde landen) mogelijk maken en aanmoedigen, voorziet het niet in stimuleringsmaatregelen of verantwoordelijkheden ten aanzien daarvan. Alle LGO worden gekenmerkt door een biodiversiteit die veel groter is dan in continentaal Europa wordt aangetroffen. Deze

geïsoleerde eilandgebieden zijn uiterst geschikt voor de ontwikkeling van inheemse dier- en plantensoorten die op het land of in zee leven: Nieuw-Caledonië kent bijvoorbeeld meer dan 2000 inheemse planten en meer dan 1600 vissoorten. In Mayotte worden tweehonderd koraalsoorten onderscheiden. Groenland huisvest 25 soorten zeezoogdieren, en bultruggen trekken voor de voortplanting naar Frans-Polynesië.

De LGO zijn dus van wereldbelang voor de biologische diversiteit. Met het oog op duurzaam gebruik en bescherming van deze biologische diversiteit zouden betere wetenschappelijke documentatie en toegang tot onderzoeksresultaten beschikbaar moeten zijn. Volgens de Europese Commissie kunnen de biologische diversiteit en andere natuurlijke rijkdommen van de LGO de basis vormen voor intensievere samenwerking op het gebied van onderzoek en instandhouding. Het potentieel dat de LGO bieden aan biologische diversiteit wordt op

internationaal niveau erkend, getuige de ontwikkeling van wetenschappelijke projecten om meer kennis te krijgen van ecosystemen, hun wijze van interactie en hun belang voor het milieuevenwicht op wereldwijde schaal.

De Europese Commissie streeft ook naar een actiever partnerschap met de LGO inzake samenwerking op andere gebieden zoals economisch beleid, ondernemings- en werkgelegenheidsbeleid, sociaal beleid, handel en investeringen, infrastructuur (ook voor het Galileo-systeem, de LGO zijn namelijk voor de aanleg van grondinfrastructuur), onderzoek, maritieme zaken en bestuur van de zee, energievoorziening, energie-efficiëntie en duurzame energiebronnen, goed bestuur (ook op fiscaal, financieel en justitieel gebied), ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld, culturele uitwisseling, media, onderwijs en opleiding, migratie, bestrijding van georganiseerde misdaad en mensenhandel, bestrijding van terrorisme, bestrijding van witwassen, belastingfraude en belastingontduiking, bestrijding van drugs en bestrijding van illegale, niet-aangegeven en niet-gereguleerde visserij, alsmede samenwerking op administratief, politieel en justitieel gebied.

Samenwerking op het gebied van zee- en luchtvervoer – ook wat de gemeenschappelijke luchtvaartruimte betreft – kan bovendien de integratie van de LGO in hun regio en een nauwere relatie met de Gemeenschap sterk bevorderen.

In ieder geval zijn de mogelijkheden voor actie in het wederzijds belang van een LGO en de EU (en naburige ontwikkelingslanden) afhankelijk van de mogelijkheid en bereidheid van dat LGO om bepaalde hulpbronnen te ontwikkelen en te delen en van de aantrekkelijkheid van

die hulpbronnen voor de EU, de buurlanden en andere potentiële partners. Ook moet de EU bereid zijn actiever met de LGO samen te werken op het desbetreffende gebied.

In dit verband is het essentieel rekening te houden met de enorme verscheidenheid onder de LGO, met name met de situatie van LGO die om geografische, politieke of andere redenen zeer geïsoleerd zijn. Een belangrijke uitdaging is ook de rol en de invloed van bepaalde landen in de regio's waar de LGO gelegen zijn – zoals de Verenigde Staten en Brazilië in het Caribisch gebied, of de Verenigde Staten, Japan, China, Australië en Nieuw-Zeeland in de Stille oceaan.

Onder andere deze landen genieten van bijzondere voordelen door hun LGO-status:

- Economie en Handel
- Duurzame Ontwikkeling
- Regionale Samenwerking en integratie

De LGO's krijgen subsidie met name uit het Europese Ontwikkelings Fonds (EOF). Van 2007 - 2013 heeft de EDF **€ 286M** toegewezen (+/- 14.3 Miljoen per land).

- **€ 195M** Specifieke Programma's (Voor LGO's met een lager BNP dan EU)
- **€ 40M** Regionale samenwerking en integratie.
- **€ 30M** wordt toegewezen om investering faciliteiten te financieren geleid door Europese Investerings Bank (EIB)
- **€ 6M** Voor technische hulp
- **€ 15M** Voor noodhulp

Gebaseerd op de vergaarde informatie, wenst de Europese Commissie tot een herziening van de relatie tussen EU en de LGO te komen en verandering te brengen in de huidige status. Het groenboek op de toekomst tussen EU en de LGO streeft naar kansen en uitdagingen om de aandacht van betrokken partijen te krijgen voordat er een nieuwe relatie gecreëerd wordt tussen EU en de LGO. Dit met uitzicht op het einde van de huidige LGO-regime in 2013.

3.2 Ultaperifere Gebieden (UPG)

Het begrip UPG verscheen voor het eerst in een verklaring gehecht aan het Verdrag van Maastricht. De status van de UPG werd daarna erkend in het artikel 299 van het Verdrag van Amsterdam.

Volgens artikel 349 van het huidige Verdrag van Lissabon betreffende de werking van de Europese Unie (VwEU), zijn UPGs gebieden die bemoeilijkt worden door de grote afstand, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten, welke door hun blijvende en cumulatieve karakter de ontwikkeling van deze gebieden ernstig schaden.

Portugal, Spanje en Frankrijk zijn de enige lidstaten met UPG. Er zijn negen UPG: de Azoren en Madeira (UPG van Portugal), de Canarische Eilanden (UPG van Spanje), Guadeloupe, Frans-Guyana, Martinique, Réunion (vier overzeese departementen van Frankrijk) en Saint-Barthélemy en Saint - Martin (overzeese gemeenschappen van Frankrijk).

Een UPG is een gebiedsdeel van een lidstaat van de Europese Unie waar de het acquis communautaire geldig is.⁵ De UPG worden beschouwd als integraal onderdeel van de Europese Unie, in tegenstelling tot de LGO. Echter profiteren de UPG van hun integrale status. Deze status moet gerechtvaardigd zijn en mag de integriteit en coherentie van het Europese recht en de interne Europese markt niet beschadigen.

Na afloop van het overleg met de minister president mr. Mike Eman en de minister van financiën en energie ing. Mike de Meza, kamer minister president, Oranjestad

EU-maatregelen voor UPG betreffen het douane- en handelsbeleid, fiscaal beleid, vrijhandelszones, agricultuur en visserij, de levering van grondstoffen en essentiële goederen en toegang tot de structuurfondsen.

Dankzij deze maatregelen zijn er voor UPG speciale voorzieningen in structuurfondsen en financieringsmechanismen zoals onder andere POSEI (Programma speciaal voor insulaire en afgelegen gebieden), om hun belemmeringen aan te pakken en de kloof met continentaal Europa te sluiten. Voorts beschikt de Europese Unie dankzij de ultraperifere regio's over 's werelds grootste zeeterritorium met een economische zone van 25 miljoen km².

3.2.1 De ultraperifere gebieden van de EU, zoals bepaald in art 349

(oud artikel 299, lid 2, tweede, derde en vierde alinea, VwEU)
"Gezien de structurele economische en sociale situatie van Guadeloupe, Frans Guyana, Martinique, Réunion, Saint Barthélemy en Saint Martin, de Azoren, Madeira en de Canarische Eilanden, die wordt bemoeilijkt door de grote afstand, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten, welke door hun blijvende en cumulatieve karakter de ontwikkeling van deze gebieden ernstig schaden, neemt de Raad op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement specifieke maatregelen aan die er met name op gericht zijn de voorwaarden voor de toepassing van de Verdragen, met inbegrip van gemeenschappelijk beleid, op deze gebieden vast te stellen. Wanneer de betrokken specifieke maatregelen volgens een bijzondere wetgevingsprocedure door de Raad worden vastgesteld, besluit hij

⁵ <http://www.octassociation.org/>

eveneens op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement." De in de eerste alinea bedoelde maatregelen hebben met name betrekking op het douane- en handelsbeleid, het fiscale beleid, vrijhandelszones, het landbouw- en visserijbeleid, voorwaarden voor het aanbod van grondstoffen en essentiële consumptiegoederen, staatssteun en de voorwaarden voor toegang tot de structuurfondsen en tot horizontale programma's van de Unie. De Raad neemt de in de eerste alinea bedoelde maatregelen aan, rekening houdend met de bijzondere kenmerken en beperkingen van de ultraperifere gebieden en zonder afbreuk te doen aan de integriteit en de samenhang van de rechtsorde van de Unie, met inbegrip van de interne markt en het gemeenschappelijk beleid.

In onderstaande figuur 2 wordt een overzicht gegeven van de sociaal economische data van de UPG.

Sociaal economische data

	Populatie	GDP/Inwoners (EU=100) 2006	Algemene Werkeloosheid Rato (%) (2007)	Werkeloosheid rato (%) jongeren (15-24 jaar) 2007	Vrouwen werkeloosheid rato (%) 2007
Azoren	242 600	69	4.3	-	49.8
Canarische Eilanden	1 975 200	93	10.4	22.4	52.3
Guadeloupe	438 000	68	25	55.7	45.3
Frans guyana	209 700	49	21	-	35.4
Madeira	245 500	98	6.8	-	60.4
Martinique	398 900	74	22.1	47.8	46.7
Réunion	786 200	62	25.2	50	37.6

Contributie van Europese subsidies (2007-13), in duizenden Euro's

	EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling)	ESF (Europees Sociale Fonds)	ELPO (Europees Landbouw voor Platteland Ontwikkeling)
Azoren	966 500	190 000	274 000
Canarische Eilanden	1 019 000	117 000	153 000
Guadeloupe	5 42 000	185 000	138 000
Frans Guyana	305 000	100 000	74 000
Madeira	320 500	125 000	175 000
Martinique	417 000	98 000	100 000
Réunion	1 014 000	517 000	319 000
Totaal	4 584 000	1 332 000	1 233 000

Figuur 2: Cijfers van de UPG ⁶

⁶ The Outermost region: European regions of assets and opportunities

3.2.2 Kansen en Baten UPG

UPG bezitten een geostrategische positie, waardoor de Europese wateren en grenzen worden verrijkt en kansen gecreëerd worden voor samenwerking met aangrenzende continenten. De UPG zorgen ook voor een diversificatie van de Europese economie met producten als rum, thee, suiker, bananen, tropische vruchten, groenten wijn en kaas.

De UPG zijn rijk aan biodiversiteit en kunnen gebruikt worden voor laboratoria om de effecten van klimaatverandering te onderzoeken en ook kunnen ze gebruikt worden als onderzoekcentrum voor hernieuwbare energie. Zo bestaan er in de UPG diverse centra voor ontwikkeling en onderzoek, onder andere het instituut voor astrofysica op de Canarische Eilanden (IAC), het Europees Ruimte - Agentschap in Frans Guyana en de vakgroep Oceanografie en Visserij van de Universiteit van de Azoren⁷. Naast de genoemde fondsen kent Europa ook financieel programma's voor onderzoek en ontwikkeling gespecialiseerde centros en projecten komen hiervoor in aanmerking.

3.2.3 Cohesiebeleid

Economische en sociaal cohesie is een uitdrukking van solidariteit van lidstaten en regio's van de Europese Unie. Het doel is om een balans te brengen in ontwikkelingen binnen de gehele Europese Unie, het minimaliseren van de structurele ongelijkheden

tussen regio's en de bevordering van gelijke kansen voor iedereen.

In totaal werd er in de periode van 2007 - 2013 een bedrag van € 7.9 miljard gedistribueerd aan de ultraperifere regio's via Europese Fonds Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Structuur Fonds (ESF), het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO), het Europees Visserijfonds (EVF) en het programma voor insulaire en afgelegen gebieden (POSEI).

Het totale bedrag voor deze specifieke toewijzing is gecalculeerd op € 35 per inwoner per jaar.

⁷ The Outermost region: European regions of assets and opportunities

Deze toewijzing uit het Europees **Fonds voor Regionale Ontwikkeling** (EFRO) is goed voor 21% van de contributie van de Europese Unie voor Madeira, 7% voor de Azoren, 60% voor de Canarische eilanden, 20% voor Reunion, 22% voor Guadeloupe, 19% voor Martinique en 16% voor Frans Guyana.

We kunnen concluderen dat de financiële bijdrage voor de eilanden met de UPG-status groter is dan voor gebieden met de LGO-status. Voor de periode na 2013 blijven ook rijkere delen van de EU in aanmerking komen voor cohesiegelden. Het gaat hier om de vergroting van de concurrentie kracht en het halen van de gezamenlijke doelstelling van de EU (Europa 2020 strategie). Gebieden met UPG-status hebben gelet op hun bijzondere territoriale positie blijvend recht op ondersteuning vanuit Brussel.

Hoofdstuk 4 Madeira

In dit hoofdstuk wordt het succes van het eiland Madeira toegelicht. Madeira is een eiland met een UPG-status dat een succesvolle ontwikkeling heeft doorgemaakt sinds de Portugese toetreding tot de EU.

4.1 Madeira: een succesvolle UPG

De Madeira-archipel is een autonome regio van Portugal aan de westkust van Afrika in de Noord-Atlantische Oceaan, 1000 kilometer van Lissabon. Madeira heeft ongeveer 245.000 inwoners, meer dan 100.000 wonen in de hoofdstad Funchal aan de zuidkust van het eiland, ongeveer 35.000 in Camara de Lobos. Slechts 4.500 mensen wonen op het eiland Porto Santo.

Na het toetreden van Madeira tot de Europese Unie heeft Madeira dynamische economische groei gezien. Het BBP per hoofd van de bevolking lag in 2009 op van 98% van het EU27-gemiddelde. Dat ligt boven het BBP van het Portugese vasteland. Een groot deel van deze groei werd gedreven door het

toenemende belang van de dienstensector in de economie, met inbegrip van onroerend goed en toeristische diensten die meer traditionele sectoren zoals landbouw en visserij aanvullen.

Terwijl in het verleden inwoners van Madeira emigreerden om werk te vinden, is er nu sprake van een voor Portugese normen lage werkloosheid van 6,8% (2009). De groei in de dienstensector heeft bijgedragen aan de toenemende arbeidsparticipatie van vrouwen, die 60,4% in 2009 bereikte. De opleidingsniveaus zijn ook verbeterd. Tussen 2000 en 2009 was het aantal werknemers zonder startkwalificatie gedaald tot 14,5%. Het aantal mensen met een basis-, middelbaar en hoger niveau van onderwijs zijn allen toegenomen. Deze ontwikkeling is te danken aan investeringen in het onderwijs- en opleidingssysteem op Madeira. Het aantal langdurige werklozen is stabiel gebleven op ongeveer een derde van de totale werkloosheid. Het gebrek aan opleidingen in de periode voor de UPG-status vormt hierbij een belangrijke rol.

Deze economische ontwikkelingen zijn vooral te danken aan de speciale UPG-status van Madeira binnen de Europese Unie. De Europese Unie heeft talloze projecten gefinancierd die vandaag bijdragen aan het succes van Madeira.

4.1.1 Kansen en Baten Madeira

De wereldwijde economisch crisis heeft de UPG hard geraakt. UPG zijn gebieden die nadeel ondervinden van de grote afstand tot het vasteland van de EU, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten, welke door hun blijvende en

cumulatieve karakter de ontwikkeling van deze gebieden ernstig schaden. Deze factoren hebben het effect van de crisis nog versterkt.

Madeira is economisch in hoge mate afhankelijk van toerisme. Het toerisme heeft zwaar te lijden gehad onder de crisis. In het afgelopen jaar is het toerisme met 30% achteruit gegaan, De hotelbezetting daalde naar 50%. Door deze ontwikkelingen is de werkeloosheid met name in de bouw, gestegen. Ook het aantal faillissementen nam toe.

Volgens onderzoek van de regering van Madeira is er nu al sprake van een achteruitgang van het BBP van 98% naar +/- 90% (van het EU 27-gemiddelde).

Des te meer aanleiding volgens Madeira om onderdeel te zijn en blijven van de Europese Unie. De Europese Unie is een steunpilaar voor deze regio's en het biedt deze regio's toekomstige zekerheid. Zonder de steun van de Europese Unie zou de nodige infrastructuur voor ontwikkeling van projecten nooit mogelijk zijn geweest.

Madeira wil een innovatiecentrum worden voor Europa dat door landschap en ecologie het een perfecte locatie is voor onderzoek op kleinschalig niveau. Madeira wil zich meer profileren als hub voor de Europese Unie in de regio (Afrika) dat veel handel voert met Europa.

Hoofdstuk 5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk komen de conclusies aan de orde. Hierna worden er aanbevelingen gedaan.

5.1 Conclusies

De huidige LGO-relatie met de Europese Unie dateert van de tijd van de Europese Economische Gemeenschap (EEG) en is dan ook geënt op het oude EEG-verdrag. Inmiddels is de samenwerking in Europees verband fundamenteel veranderd. De EEG heeft zich ontwikkeld tot de Europese Unie (EU), een "waardegemeenschap" met de eigen burgers. Het hele Koninkrijk der Nederlanden is lidstaat van de Europese Unie en ook de ingezetenen van Aruba met de Nederlandse nationaliteit zijn burgers van de Europese Unie. Ook zij kunnen zich beroepen op de burgerschapsrechten van de Europese Unie. Dit geeft een hele nieuwe dimensie aan de relatie tussen Aruba en de Europese Unie vergeleken met de oorspronkelijke relatie tussen Aruba en de EEG. De huidige op de EEG-leest geschoeide LGO-relatie is obsoleet, zo vindt ook de Arubaanse regering.

Overleg met Aruba Wireless, dhr. en mw. Daryanani over telecom. beleid 2014

Daarbij komt dat de LGO-status nooit een significante betekenis gehad voor de economische ontwikkeling van Aruba.

Voor na de periode na 2013 gaat het om de Europese burgerschapsrechten (zoals het kiesrecht voor het Europees Parlement) maar

ook om sociaal-economische ondersteuning door de Europese Unie. Ook de Arubaanse EU-burgers op Europees niveau, zoals de overige burgers van de Europese Unie, kunnen hun volle rechten aanspreken. Voor het kleine en kwetsbare Aruba zijn de uitgangspunten die gehanteerd worden in het Europees regionaal beleid, vooral het sociaal, economisch en territoriaal cohesiebeleid, van groot belang. Het is dit cohesiebeleid dat erop gericht is om voor alle EU-burgers ongeacht waar zij wonen een levenskwaliteit op EU-niveau mogelijk maken. Deze doelstelling is in de LGO-status slechts in beperkte mate verwezenlijkt. Het bereiken hiervan zal ook de sociale, economische en territoriale cohesie binnen het Koninkrijk zelf versterken.

5.2 Aanbevelingen

1. Informatie vergaren en verstrekken

Het is zaak om in de komende maanden nauwgezet de nieuwe ontwikkelingen rond het LGO-traject en het UPG-traject te volgen. Het gaat daarbij niet alleen om kennisname van de officiële documentatie maar ook om het onderhouden van de formele en informele contacten. Zo kan effectief gereageerd worden op de uitwerking die het komend jaar zowel voor LGO als UPG gaat hebben. Te overwegen is om relevante actoren die zullen bijdragen aan het vormgeven van de post 2013-periode uit te nodigen om persoonlijk te zien wat Aruba aan potentieel heeft. Dit kan er toe bijdragen dat de post 2013-kaders zo worden aangepast dat het beter aansluit bij de Arubaanse realiteit en Aruba de kans biedt het aanwezige potentieel - ook in Europees voordeel - optimaal te benutten.

Op dit moment is de informatie over de EU op Aruba nog zeer beperkt. Hier kan op korte termijn met een informatiecentrum op Aruba veel worden verbeterd.

Het debat over de te volgen koers inzake Europa dient zorgvuldig te worden voorbereid. De indruk bestaat dat vóór- en tegenstanders bij voorbaat stellingen betrekken. Daarom is juist objectieve informatie naar alle politieke en maatschappelijke geledingen essentieel.

2. Goed identificeren van minnen en plussen (assets)

Het is belangrijk om te weten welke meerwaarde het groter Europees kader kan bieden aan Aruba en welke meerwaarde Aruba zelf kan bieden aan Europa in een strategisch partnerschap. Zo liggen er op het terrein van duurzame energie en klimaat mogelijkheden op Aruba die nog niet zijn benut. Het is zaak in de

komende maanden de voor Aruba relevante mogelijkheden voor een diversificatie van de economie te identificeren. Daarbij zal ook de marktsector moeten worden betrokken; zij kunnen een goede bijdrage leveren.

3. Steun zoeken in Koninkrijksverband voor Arubaanse voorstellen

Wanneer Aruba de eigen doelstellingen heeft geformuleerd, zal steun dienen te worden gezocht om deze doelstellingen te kunnen realiseren.

Het ligt voor de hand deze steun in de eerste plaats in Koninkrijksverband te zoeken en meer in het bijzonder bij de overige Caribische rijkdelen.

Steun zal verkregen worden als er sprake is van gemeenschappelijke belangen. Er zal binnen het Koninkrijk ook wat betreft de Europese Unie gezocht moeten worden naar deze gemeenschappelijke belangen. Gelet op het feit dat de Caribische rijkdelen in grote mate in gelijke omstandigheden verkeren en ook in grote mate de dezelfde mogelijkheden delen zullen

er gezamenlijke doelstellingen geformuleerd kunnen worden waarvoor men zich gezamenlijk kan inzetten. Aruba kan in de verheldering van de voordelen van de UPG-status het voortouw nemen, ook als andere partners er nog minder warm voor lopen. De opstelling van de Arubaanse regering is hierbij van groot belang.

Nederland moet ervan overtuigd worden dat het ook een Nederlands belang is om zich bij de post 2013-relatie van de Caribische rijkdelen met Europa loyaal in te zetten voor het tot stand brengen van een nieuwe op partnerschap met de Europese Unie gebaseerde relatie. Medewerking van Nederland in het Koninkrijksverband is essentieel omdat de Nederlandse Minister van Buitenlandse zaken een verzoek tot wijziging van de LGO-status in Brussel moet indienen.

4. Steun zoeken buiten het Koninkrijk

Er is een groot aantal actoren dat zal bijdragen aan de totstandkoming van de post 2013-relatie tussen Aruba en de Europese Unie. Sterker nog: de wetgeving over de UPG-status voor de post 2013-periode moet nog worden afgerond. Daarbij spelen zowel de lidstaten van de Europese Unie als het Europees Parlement een hoofdrol. Het is zaak hen voor te lichten over de Arubaanse doelstellingen en daar steun voor te vragen. Met name dient daarbij gewezen te worden op de meerwaarde van Aruba voor Europa als voorpost van Europa gelegen op een strategische locatie. Voor het mogelijk maken voor Aruba om de nieuwe kansen van globalisering te benutten is geen ontwikkelingshulp nodig, maar een investering die ook voor Europa rendement oplevert. Aruba dient in de voorbereiding van de post 2013-periode uit te gaan van de eigen wensen. Op basis van deze wensenlijst kan worden onderhandeld voor de wisseling van de voorwaarde voor deelname onder de LGO- danwel UPG-status.

5. Aruba moet kunnen beschikken over een team van deskundigen die het beleid kunnen voorbereiden en uitvoeren.

Er moet een goede werkafpraak komen tussen allen die de komende jaren met de relatie tussen Aruba en de Europese Unie bezig zullen zijn, in Brussel, Den Haag en op Aruba. Uit gesprekken (zie bijlage) blijkt dat de Europese Commissie en het Europees Parlement bereid zijn de specifieke positie van Aruba te verhelderen. Dit kan alleen als van beide zijden deskundigen worden aangewezen die met een goed afgestemde werkplanning aan de slag gaan.

Bron Vermelding:

- **Boeken**

The Outermost Regions - European regions of assets and opportunities

De herdefiniëring van het Koninkrijk A.G. Croes

- **Artikelen**

- Development of the EU's Outermost Regions

- Green paper: Future relations between the EU and the Overseas Countries and Territories

Economic, social en territorial situation of Madeira (Portugal)

- Mededeling van de commissie: De Ultraperifere regio's een troef voor Europa

- Mededeling van de commissie aan de Europese Parlement, De Raad, Het Europees Economisch en sociaal comité en het comité van de Regio's: Elementen voor een nieuw partnerschap tussen Eu en de landen en gebieden Overzee (LGO)

- Conclusion of the 5th Cohesion Report

- Memorandum conjunto de las Regiones Ultraperifericas: Las RUP en el horizonte 2020

Memorandum de España, Francia, Portugal y la regions Ultraperifericas : Una vision renovada de la estrategia Europea hacia la Ultraperiferia.

- ALDE position paper on the future cohesion policy (post 2013)

- Europe 2020: A European Strategy for smart, sustainable and inclusive growth

- **Internetsites**

<http://www.octassociation.org>

http://ec.europa.eu/regional_policy/themes/outermost

<http://www.historiadiaruba.aw>

<http://www.cbs.aw>

<http://www.gobiernodecanarias.org>

<http://www.gov-madeira.pt>

<http://www.madeira-island.com>

http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/object/index_en.htm

<http://www.gobierno.aw>

Kernpunten uit het overleg met Dhr. Nuno Teixeira, Europarlementariër uit Portugal (Madeira), lid van de Fractie van de Europese Volkspartij (EVP)

Nuno Teixeira, Europarlementariër uit Portugal, is geboren en getogen op Madeira. Hij heeft de gehele ontwikkeling van Madeira meegemaakt en was ook betrokken bij een groot deel van de integratie van Madeira in de Europese Unie als een UPG. Teixeira is positief over de integratie van Madeira en is van mening dat de veranderingen die plaats hebben gevonden in Madeira zonder hulp van de Europese Unie niet mogelijk zouden zijn geweest.

Madeira, als onderdeel van Portugal werd in 1986 deel van de Europese Unie. Sinds de toetreding van Madeira in de Europese Unie als UPG heeft het eiland aanzienlijk vooruitgang geboekt.

Madeira heeft bijzondere vooruitgang gemaakt in de vierentwintig jaar dat het deel uitmaakt van de EU. Madeira is gegaan van 57.6% BBP naar 98% BBP van het Europese gemiddelde.

Nuno Teixeira weet dat de omstandigheden van Aruba anders zijn dan van Madeira wat betreft integratie in de EU, maar Aruba is en blijft een eiland met dezelfde obstakels als Madeira: grote afstand, insulair karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten.

Nuno Teixeira vindt dat Aruba net als Madeira zeer wel de keuze kan maken om te integreren in de EU. In deze moeilijke economische tijden moet je samenwerken om deze crisis te boven te komen en Europa is hierbij een zeer krachtige bondgenoot. Landen staan te popelen om lid te worden van de Europese Unie. Aruba heeft als deel van het Koninkrijk der Nederlanden daadwerkelijk de kans om deel uit te gaan maken van de EU.

Teixeira ziet het als een toegevoegde waarde dat Aruba in Nederland een EU-lidstaat als bondgenoot heeft. De UPG maken deel uit van drie EU-landen (Frankrijk, Spanje, Portugal). Teixeira geeft aan dat de invloed van de lidstaten met UPG zal toenemen als Nederland met Aruba de vierde lidstaat met UPG-belangen wordt.

Momenteel maken de UPG moeilijke tijden mee; ze zijn zwaar getroffen door de economische crisis. Madeira is economisch in hoge mate afhankelijk van toerisme en heeft zwaar te lijden onder de economische crisis. In het afgelopen jaar is het toerisme met 30% achteruit gegaan. De hotelbezetting bezetting daalde naar 50%. Door deze ontwikkelingen is de werkloosheid met name in de bouw, gestegen. Ook het aantal faillissementen nam toe.

Volgens onderzoek van de regering van Madeira is er nu al sprake van een achteruitgang van het BBP van 98% naar +/- 90% (van het EU 27 gemiddelde)

Niet alleen het toerisme, maar ook de vrijhandelszone van Madeira heeft economische problemen. De vrijhandelszone draagt 20% bij aan het BBP van Madeira en er worden hogere

salarissen betaald dan in de rest van Madeira. Portugal heeft de belastingen verhoogd met als gevolg dat handelaren zich elders gaan vestigen, met consequentie dat Madeira een bron van inkomsten verliest.

De Europese Unie heeft ook tegen de zin van de UPG een "Free Trade"-akkoord gesloten met Zuid-Amerika waardoor de UPG zware verliezen lijden in verkoop van vruchten, groenten en melk.

Kernpunten uit het overleg met mevrouw Emma Udwin adviseur met portofolio UPG en lid van kabinet Eurocommissaris Hahn (Commissaris van Regional beleid)

Mevrouw Udwin zegt namens Eurocommissaris Hahn zeer verheugd te zijn als Aruba integraal deel gaat uitmaken van de Europese Unie. Europa staat voor de uitbreiding van cultuur en talen en ook het aangaan van relaties met buurlanden.

Volgens mevrouw Udwin is het verhaal van de Ultraperifere Gebied een succesverhaal. Zij kan inzien dat Aruba deel wil uitmaken van deze gebieden. Enkele landen die deel uitmaken van de Ultraperifere Gebieden hebben nu een 75% BBP van het Europees gemiddelde; dit is het gevolg van de Europese integratie.

Hierbij speelt het cohesiebeleid, een uitdrukking van solidariteit tussen de lidstaten en regio's van de Europese Unie, een grote rol. Het doel is een evenwichtige ontwikkeling in de gehele EU, terugdringen van de structurele ongelijkheden tussen regio's en de bevordering van gelijke kansen voor iedereen. Om het doel van EU 2020-strategie te bereiken moeten wij alle regio's bereiken en met nadruk de Ultraperifere Gebieden.

De kracht van de Ultraperifere Gebieden is dat ze een bondgenoot in de Europese Commissie hebben, de Commissie behartigt de belangen van de Ultraperifere Gebieden en streeft naar gelijkheid van deze gebieden ten opzichte van het continentale Europa.

Wat betreft de status van de UPG na 2013, hier komt volgens Udwin geen wijziging in; ze krijgen dezelfde steun vanuit Brussel.

De Ultraperifere Gebieden hebben bijzondere maatregelen, zogenoemde "derogations" door hun specifieke kenmerken (grote afstand, het insulaire karakter, de kleine oppervlakte, een moeilijk reliëf en klimaat en de economische afhankelijkheid van enkele producten). Iedere regio heeft een specifieke maatregel die bij hun situatie past en zo heeft Aruba ook maatregelen die in het bijzonder anders zijn dan de andere regio's. Aruba moet goed evalueren welke bijzondere maatregelen het nodig heeft in samenhang met hun geografische ligging.

Mevrouw Udwin is van mening dat Aruba zelf de beslissing moet nemen over de toekomstige status. Aangezien Aruba ver is van continentaal Europa, kan ze zich voorstellen dat er sprake is van specifieke punten. Het advies van Udwin is om te overleggen met Ultraperifere Gebieden die de transitie hebben gemaakt van LGO naar UPG en een evaluatie te maken van

alle factoren die een belangrijke rol spelen. Als Aruba beslist zijn status te veranderen kunnen ze ook gebruik maken van de POSEI programma, dat geen verloopdatum heeft.

Kernpunten uit het overleg met Dhr. Ronald Hall directeur DG Regio , Europese Commissie

Ronald Hall geeft aan dat Mayotte bezig is om verdere stappen te nemen in haar toenadering tot de EU. Aruba kan, indien gewenst, dit proces van dichtbij volgen. Hij kan Aruba in contact brengen met bestuurders uit Frankrijk en Mayotte. Frankrijk heeft een '*decision on principle*' verzocht aan de Raad voor de statuswijziging van Mayotte. Dit biedt ook een grondslag om extra fondsen vrij te maken.

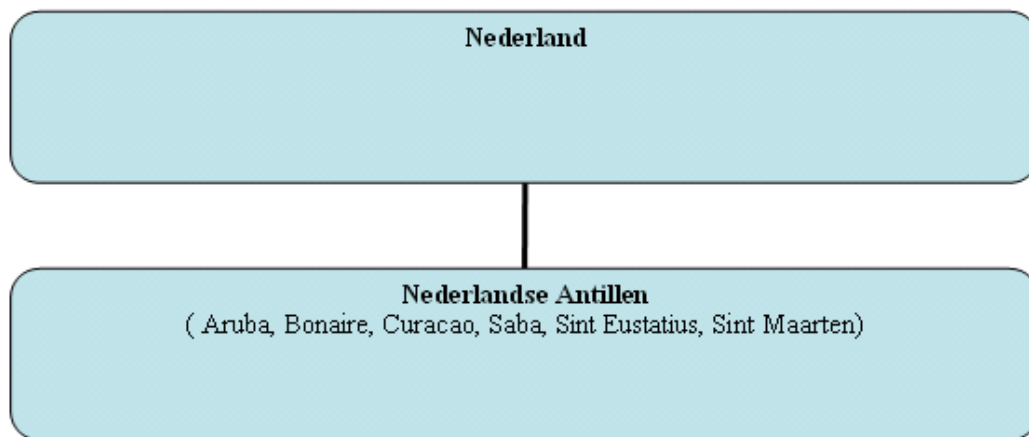
Saint Barthelemy is van status veranderd en is van een UPG naar LGO gegaan. Saint Barthelemy is een klein eiland van 7000 inwoners en meeste inwoners zijn rijke mensen uit Frankrijk. De oorspronkelijk bewoners van het eiland hebben alles verkocht aan de Fransen om een beter leven te gaan zoeken in Europa.

Er wordt gesproken over de mogelijkheid dat Aruba vrijwillig gedeeltes van het Acquis overneemt. Daarbij kan de Europese Unie Aruba bijstaan in de kosten van inventarisatie, voorbereiding en uitvoering van een verdere 'upgrading' van de Arubaanse wetgeving. Europese fondsen worden goedgekeurd in tranches van 7 jaar. Het huidige budget loopt af in 2013. Ronald Hall ziet geen belemmeringen om fondsen te gebruiken die buiten het gebied van de traditionele LGO-EU-aanpak vallen. Zo wordt het belang van goede communicatie besproken. De Europese Unie kan fondsen verschaffen om informatie van de EU dicht bij de burger te brengen, waarbij vragen worden beantwoord waarom een toenadering van de EU zo belangrijk is voor Aruba. Hierbij kan als voorbeeld een zeer omvangrijke lijst projecten worden aangevoerd welke zijn gefinancierd met behulp van EU-fondsen. De UPG-eilanden hebben hiervan ruimschoots gebruik gemaakt. Ook op andere beleidsterreinen zijn middelen beschikbaar. Ronald Hall stelt voor t.z.t. een conferentie te houden om 'cross-discipline' te bekijken waar de mogelijkheden liggen. Hierbij wordt ook gedacht aan deelname van het DG Energie met betrekking tot hernieuwbare energie. Ronald Hall vindt het opmerkelijk dat Aruba nog geen UPG is en is heel positief over Aruba als lid van de UPG

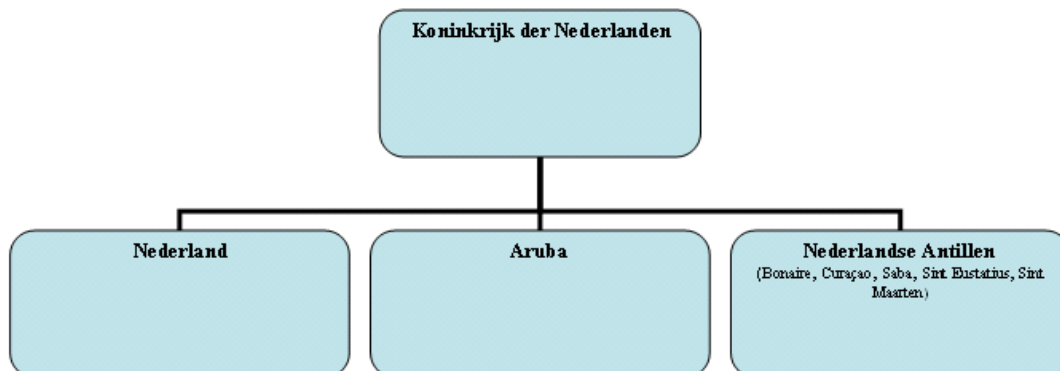
Bijlage 2

Figuur 1 : Evolutie van het Koninkrijk der Nederlanden

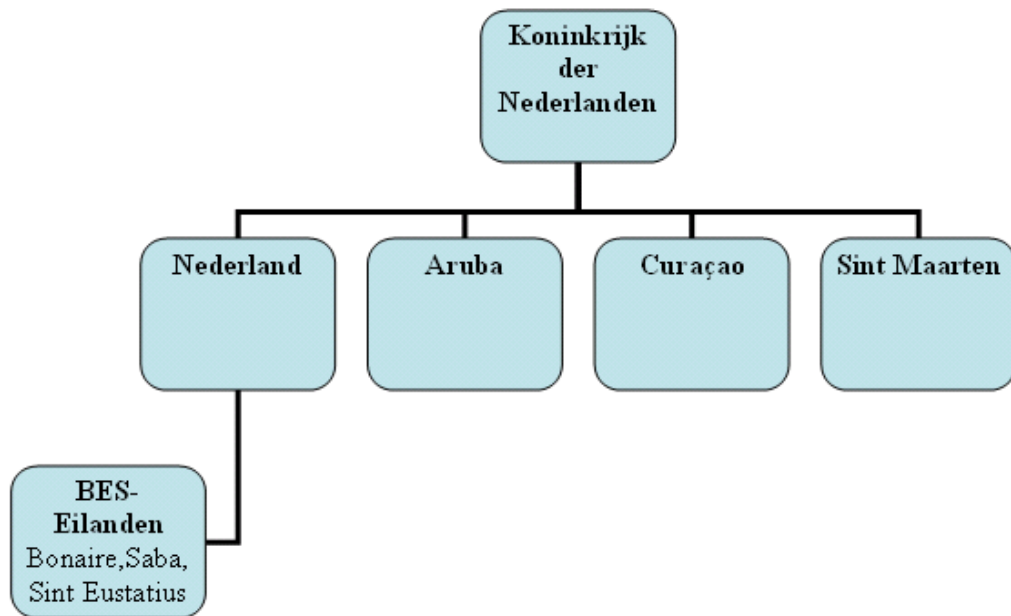
Structuur voor 1986

Structuur na 1986

Stuctuur vanaf 10 oktober 2010

Bijlage 3

Kernpunten lecture drs. Van Nistelrooij , Universiteit van Aruba , Oranjestad

Na de introductie door mr. Luciano Milliard van de Universiteit van Aruba gaat de heer Van Nistelrooij met name in op:

- De nieuwe situatie in de Europese Unie na de goedkeuring van het verdrag van Lissabon. De positie van het Europees Parlement is versterkt; er is nu sprake van codecisie een gelijke positie met de lidstaten (de Europese Raad).
- De actuele financiële economische crisis en het steunpakket waartoe de landen in de Eurozone hebben besloten (bijspringen voor Griekenland en Ierland). De Europese Unie is bereid tot deze uiting van solidariteit onder de voorwaarde van herziening van het toezicht en het naleven van de regels voor een gezond financieel economisch beheer.
- De komende debatten over de financiering voor de Europese uitgaven in de post 2013 periode. In 2011 wordt het debat gestart, in 2012 vallen de besluiten. Deze zijn ook van belang voor de eilanden onder de status van LGO-UPG. De verwachting is dat de bijdrage van de lidstaten op het niveau van 1% van BNP zal blijven.
- De koers van de EU: vooral die zaken samen doen die een duidelijke meerwaarde opleveren voor Europa als geheel. Juist in een tijd van mondialisering moet Europa zich toeleggen op haar concurrentiekracht. Daarvoor is een programma afgesproken: "de EU 2020-strategie". Het gaat hierbij om de kenniseconomie (slimmer), de ecologie (groener, duurzamer) en het scheppen van banen (inclusiever, alle bevolkingsgroepen meenemen).
- De betrokkenheid bij de thema's Energie en Klimaat. De EU heeft zich akkoord verklaard met 20% duurzame energie productie, 20% energie- efficiëntie en 20% reductie van CO2 in het jaar 2020. Wij blijven nu nog achter, Nederland wekt nog slechts 4% van haar energie duurzaam op. Energie is sinds de goedkeuring van het Verdrag van Lissabon ook een zaak van de EU: hiervan wordt een speerpunt gemaakt. Het is bekend dat Aruba al beter presteert in duurzame energie. Hiervan lijkt er prima mogelijkheid op Aruba een expertise centrum te vestigen. TNO heeft hiervoor al een contract getekend. Bij een UPG-status kan Aruba verzoeken om de allocatie van "Europees Centrum voor duurzame energie": Europa zoekt partners in deze.
- De verandering in opstelling naar partners in de wereld: van hulpverlening naar bundeling van expertise. Voor Aruba geldt dat zij niet arm is: het GDP lijkt hoger dan gemiddeld in het Caribische gebied. Het gaat dus om het "de handgehouden", danwel het strategisch mee investeren in projecten die Europa hoog op de politieke agenda heeft gesteld (klimaat, energie, inclusiever).
- Europa gaat voor de post 2013-periode ook de mogelijkheden voor de UPG-gebieden opnieuw bezien. Het verdrag van Lissabon heeft hen evenwel een permanente positie toegekend. Het is belangrijk, zo Aruba belangstelling heeft, juist nu mee te praten. De UPG-gebieden ontvangen nu 9 miljard euro uit diverse fondsen, LGO-gebieden komen slechts voor beperkte projecten in aanmerking.

- Vervolgens gaat de heer Van Nistelrooij in op de LGO-UPG-status (zie opbouw rapportage Maurits Malmberg). Na de lezing werden aantal vragen beantwoord, met name over de ondersteuning uit Europa, die tot nu toe gering is geweest, de studies van de universiteit van Rotterdam en Groningen over UPG en de mogelijkheden van LGO en UPG binnen Europa.